

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefran kirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglas): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 23.

V Ljubljani, dne 22. avgusta 1914.

Leto II.

Avstrija in Nemčija v boju s petimi državami.

Dolgo časa pripravljena svetovna vojska se je vnela. Skoro vsa Evropa je na tem svetovnem požaru udeležena, tu se gre za prevlado narodov, za prevlado in premoč svetovne trgovine, razvnel se je boj treh glavnih narodnih plemen, Germanov, Romanov in Slovanov za prvenstvo na svetu.

Sedaj stoji približno 25 milijonov vpoklicanih vojakov v Evropi pod orožjem. Vojska se je vnela med Avstro-Ogrsko, Nemčijo, Rusijo, Francijo, Anglijo, Belgijo, Srbijo in Črnogoro. Pod orožje so poklicale svoje vojake Italija, Švica, Holandija, Švedsko, Turčija in Romunija.

Avstrija je Srbiji in Rusiji napovedala vojsko, Črnogora Avstriji in v zadnjem trenutku sta podali Francija in Angleška Avstriji vojno napoved, tako da bodo morale avstrijske čete proti petim državam rabiti orožje.

Nemčija je napovedala Ruski vojno, z Belgijo in Francosko je nastopilo vojno stanje, in tudi Angleška in Srbija sta podali Nemčiji vojno napoved, seveda je Srbija le zato napovedala Nemčiji vojno, da se iznebi nemškega poslanika v Srbiji.

Sedanje svetovno vojsko je povzročila zahrbtna in požrešna ruska država, ki hoče na Balkanu svojo premoč utrditi in se razširiti proti zahodu. Francija pa se hoče maščevati nad Nemčijo zaradi poraza, ki ga je doživela leta 1870. in Anglija hoče uničiti ji neprijetno in nadležno konkurenco procvitajoče nemške svetovne trgovine.

Vojne moči vojskujočih se držav so tele:

Avstro-Ogrska: Površina 676.000 km². Prebivalstva je 51.300.000. Število vojakov-novincev znaša 220.000 mož. Vojna moč znaša 2.507.000 mož brez črne vojske, s črnovojniki vred približno 4 milijone možta. Bojna armada šteje 681 bataljonov, 348 škadronov, 2261 topov, in je razdeljena na 16 vojev (korov), izmed katerih ima vsak voj 3 divizije, 10 konjeniških divizij in druge rezervne formacije.

Nemčija: Pri površini 540.857 km² ima 66.303.400 prebivalcev, število vojaških novincev znaša 330.000 mož. Vojna moč znaša približno 4.500.000 mož brez črne vojske, bojna armada šteje 669 bataljonov pehotnih čet, 400 škadronov (konjiških oddelkov) in 2568 topov, in je razdeljena v 25 armadnih vojev po dve diviziji in lahko postavi še nadaljnjih 25 rezervnih divizij in 11 konjeniških divizij.

Podlistek.

Na razpotju življenja.

Vaška slika, spisal I. L. Hrdina. — Iz češčine prevel Podravski. (Dalje.)

V.

Odkar stoji Toužetin, ni bilo baje bolj glasne svatbe, kakor je bila ta, ko se je Zamecki vdrugeč ženil. Ko je jemal prvo ženo, veljalo ga je to že lep denar, da bi si človek zanj postavil zalo hišico poleg ceste. Toda to še ni bilo nič proti drugi svatbi. Kdorkoli je bil od blizu ali od daleč, sleherni je bil povabljen. Na graščinah po okolici je bilo te dni kakor po odmretju; pisarne so bile prazne, gozdi in revirji so bili izročeni varstvu božjemu in strasti divjih lovec; polje je bilo prazno. Ves ta trušč in življenje se je zateklo na posestvo Zameckega.

Da, celo iz Prage je dospelo nekoliko gospóde.

Zdelo se ti je, da je Zamecki te sijajne oblube, o katerih je Klarici šepetal, hotel dejanski še nadkriliti.

O Matevževem sejmu v Slanem se ne zbere na trgu več ljudi, nego ste jih videli ta dan v Toužetinu. Bogatini so dospeli, da so povišali ponos Zameckega; reveži so bili pozvani, da se ne bi pritoževali o veliki nevaležnosti ali nezvestobi Klaričini, da bi bila vsaka misel nejevolje potlačena z brezplačnim pogošenjem.

„Zares, ko bi se Ciril ženil — se je slišalo tu pa tam — takšne gostije bi nam ne bil pripravil; nemara bi nas ne bil povabil niti za prežalce.“

„Da, je rekel ta ali drugi — da Klaričino ravnanje ni lepo... a čemu! Takšna gospodična si zamore in ima misliti nekoliko več, nego na nekaterega izmed nas. Ciril je sicer vrl fant, pa tudi Zamecki ni kakšen nepoštenjak, ker nam je priredil gostijo. Ako ne bi bil vrl, ne dal bi nam niti soka. Čigar kruh ješ, tega pesem tudi poješ.“

Ubogi Ciril!

Ti revni ljudje, ki so te imeli radi vsled tega, ker si tudi ti reven, kakor so oni, ki so s teboj čutili bolest in grajali Klaričino ravnanje, se sedaj odvrčajo od tebe, nočejo te poznati. Tvoj tekmeč jim je dal sladkega soka, oni so raditega spremenili svoje mnenje — pa te obrekujejo in te zametujejo.

Rusija: Površina v Evropi znaša 5,900.152 km². Prebivalcev je 133,778.000 (brez Kavkaza in Azije). Število vojaških novincev znaša približno 450.000 mož, vojna moč približno 4,000.000. Bojna armada šteje 1050 bataljonov, 638 škadronov (konjeniških oddelkov), 3780 topov in je razvrščena v 30 armadnih vojev (korov) s 70 divizijami in 24 konjeniških divizij. (Rusija postavi lahko 50 rezervnih divizij.)

Francija: Površina znaša 536.064 km². Prebivalstvo 39,601.309. Število vojaških novincev znaša okoli 260.000, vojna moč približno 2,300.000 mož. Bojna armada šteje 617 bataljonov (brez čet v kolonijah), 380 škadronov, 2696 topov, in je razdeljena v 21 armadnih vojev s 47 divizijami in 10 konjeniških divizij. (Postavi lahko na novo 19 rezervnih divizij.)

Anglija: Površina 314.433 km², prebivalcev je 45,684.969. V Angliji nimajo vojaških naborov, ampak le prostovoljne nabore. Vojna moč znaša na Angleškem le 121.000 mož, k temi pride še 146.000 rezervnikov. Kakor je izjavil letos angleški vojni minister, ima Angleška ob vojnem času 162.000 moč na razpolago. A Angleška ima najmočnejšo vojno mornarico, 57 gotovih linijskih ladij in 43 oklopnih križark; seveda je ta mornarica razdeljena po vsem svetu, ker ima Angleška mnogo kolonij. Spodnja zbornica je ravnokar odobrila zvišanje armade za 500.000 mož.

Srbija: Površina 80.300 km², prebivalstva ima 4,500.000. Število vojaških novincev znaša 40.000 mož. Vojna moč znaša 300.000 mož. Bojna armada šteje 164 bataljonov, 37 škadronov, 300 topov in je razdeljena v 5 armadnih divizij, 2 konjeniški diviziji (nadalje lahko postavi še 10 divizij).

Črnagora: Površina 15.000 km², prebivalcev šteje 400.000, vojna moč znaša 60.000 mož in ima 59 bataljonov, 150 topov in je razdeljena v 4 brigade.

Belgija: Površina 29.456 km², 7,3 milijonov prebivalcev. Bojna armada ima po novem brambnem zakonu 6 divizij po 26.000 do 32.000 mož in eno konjeniško divizijo po 5700 mož. Ta nova organizacija je pa le na papirju. Belgija bo bržkone postavila

bojno armado 100.000 mož, ki bo razdeljena v 4 armadne in dve konjeniški diviziji, Temu številu moramo še prišteti 80.000 mož trdnjavskih in drugih čet. Strojne puške vlačijo v Belgiji psi.

Zračno brodogradnja evropskih držav.

Tehnika zrakoplovstva in letanja se je razvila v razmeroma kratki dobi do neobičajno visoke mere. Ni še doseglo viška, a važno je že zdaj v vojski in vse evropske države doprinašajo velikanske žrtve za pomnožitev svojega zračnega brodogradnje.

Italija je prva uporabljala v vojski aeroplane in vodljive zrakoplove ob vojski v Tripolisu. Tudi Francija se jih je posluževala v Maroku.

V sedanji vojski razpolagajo vse države z zračnimi brodogradnjami, zato bitke v zraku niso več nemogoče.

Avstro-ogrsko zračno brodogradnjo ima 8 vodljivih zrakoplovov, 100 aeroplanov in 240 pilotov. Nemčija razpolaga z 21 vodljivimi zrakoplovi, s 450 aeroplani in 650 piloti. Italija razpolaga s 6 aeroplani, ostale popravljajo. Trojni sporazum razpolaga, in sicer Francija z 10 vodljivimi zrakoplovi, s 350 aeroplani in z 1200 piloti, Rusija z 12 vodljivimi zrakoplovi, z 250 aeroplani in z 250 piloti, Anglija s 7 vodljivimi zrakoplovi, 200 aeroplani in s 700 piloti.

Vojna moč evropskih velevlasti na morju je sledeča:

Anglija: 85 oklopnih, 42 križaric, skupaj 127. — Nemčija: 61 oklopnih, oklopnih križaric 13, skupaj 74. — Francija: 23 oklopnih, 22 oklopnih križaric, skupaj 45. — Italija: 14 oklopnih, 10 oklopnih križaric, skupaj 24. — Rusija: 19 oklopnih, 9 oklopnih križaric, skupaj 28. — Avstrija: 16 oklopnih, 3 oklopnih križaric, skupaj 19.

Revni Ciril — kje si?

Ondi v družinski čumnati na nizki postelji je sedel sključen, skrivajoč svoje roke v dlani. Tako tiho, nepremično je sedel, ne zmeneč se za ta krič, smeh in petje na dvorišču. Samo tedaj, ko so se mu dlani ovlažile, si je obrisal z robcem oči, na to pa je zopet položil čelo na to trdo vajšnico. Bila pa je tudi v resnici trda ta vajšnica, ta dlan reveža — omehča se le takrat, kadar jo omoči solza....

Poleg sebe je imel Ciril culico, poleg nje pa grčavo palico — vse pripravljeno kakor za na pot.

Slično meglam v jeseni po obzorju, se je podila ena misel za drugo v zapuščeni duši in sleherna tako temna, iz sleherne je dihal mraz in sneg, grozeč zasuti nekoliko teh črezostalnih marjetic njegovega življenja.

Bil je pripravljen za na pot. Kam, to vé le sam Bog. Želel si je, da bi bil daleč od tod preko gor in dolin, da bi ušel pomilovanju in zasmehovanju — pa znovič je hotel vztrajati, naj ga velja kar hoče, hotel je še enkrat videti Klarico, ko jo pripeljejo sem. Še vedno jo je ljubil, še vedno bi bil žrtvoval svoje življenje zanjo. Kaj samo svoje revno življenje — on je zanjo žrtvoval več, svoje rožnate nadeje, svoje zlate sanje, svoj mir. Ljubezen sirot je baje odsev življenja nekdanjega raja. Ciril se ni mogel spopri-

jazniti z mislijo, da kdaj pozabi Klarico, dasiravno je pozaba edino zavetje na svetu za ranjeno srce.

Klarica seveda pozabi, ona je že pozabila — on je ni klet, kakor tudi naši prvi starši niso preklinjali angela, ki jih je izgnal iz raja v trnjevo puščavo. Ona pojde čez trenutek z drugim k oltarju, kam pa naj se obrne Ciril? Niti v nežni mladosti ni čutil takšne zapuščenosti kot sedaj. Staršev ni imel. Ko bi vsaj ti še živeli! Skrbel bi zanje, delal zanje, oni bi ga potolažili in on bi nemara pozabil. Toda biti tako sam, ne imeti nikogar, kakor Boga v nebesih in skrb na zemlji! — — —

In Ciril se je zjokal kakor otrok.

Na dvorišču se je znovič oglasilo vriskanje in petje. Ciril ni slišal, kako je narod razvneto klical slavo ter želel dolgo, srečno življenje svojemu gostitelju, ki se je pojavil v svoji najzlaši obleki na pragu. Izgledal je najmanj za deset let mlajši. A kako vljudno se je smehljaj! Nato se je resno vklanjal na vse strani razveseljenemu ljudstvu. Bil je zadovoljen. On si je bil želel, da se jih naj bi zbralo mnogo, da bi se pravilo po kočah in po hišah in vaseh od enega rodu do drugega, kako truščno svatbo je imel toužetinski kmet Zamecki.

(Dalje prihodnjič.)

Kratek pregled dosedanjih svetovnih in vojnih dogodkov.

V sledečih vrsticah podajamo kratek pregled vseh dogodkov, ki so dovedli do sedanjega, ves svet pretresujočega položaja.

28. junija: Nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova soproga sta bila v Sarajevu umorjena; morilci so bili od Srbije najeti.

23. julija: Avstro-Ogrska je izročila Srbiji ultimatum radi sarajevskega zločina.

25. julija: Zaradi nepovoljnega odgovora na naš ultimatum so se prekinili diplomatski odnošaji s Srbijo. Srbija je odredila mobilizacijo. Naš poslanik je zapustil Beograd.

26. julija: Mobilizacija 8 korov avstro-ogrške armade. Istega dne je mobilizirala Rusija proti Avstriji in Nemčiji, in ker je Nemčija izjavila, da mora tudi ona poklicati vojake pod orožje, če mobilizira Rusija, je ruski vojni minister izjavil s častno besedo, da Rusija ne mobilizira.

27. julija: Začetek sovražnosti med Avstriji in Srbi pri Temeskubinu ob Donavi.

28. julija: Avstro-Ogrska napove Srbiji vojno in odredi delno mobilizacijo. Izšel je cesarjev manifest na avstro-ogrške narode.

29. julija: Car prosi nemškega cesarja brzajavno, naj mu pomaga in naj na Dunaju posreduje za mir, a istega dne odredi car občno mobilizacijo po celi ruski državi in šef ruskega generalnega štaba zopet zanika mobilizacijo proti Nemčiji. Prvi boji pri Beogradu. Naši pionirji vzamejo Srbom dve ladji, naloženi s strelivom in minami. Srbi so obstreljevali avstrijski trgovski parnik «Alkotmany» na Donavi in ustrelili kapitana in krmarja ter ranili več mož.

30. julija: Srbi so na svoji strani razstrelili zemunski most čez Savo, a jim delo ni popolnoma uspelo; kasnejše njihove poizkuse, most dodobra razdreti, je preprečila naša armada s sodelovanjem rečnih vojnih ladij. V teh bojih so imeli Srbi velike izgube in so se morali umakniti.

Manjše praske predstraž ob Donavi in Savi.

31. julija: V Avstro-Ogrski je bila proglašena splošna mobilizacija. Rusija je tega dne odredila v pomoč Srbiji splošno mobilizacijo. Nemčija je stavila Rusiji in Franciji ultimatum in začela z vojnimi pripravami. Ob Drini pri Klotjevacu so se vršili uspešni boji.

1. avgusta: Cesar Viljem pokliče vso nemško armado pod orožje. Tega dne je bila odrejena splošna mobilizacija na Francoskem; francoski vojaki so zasedli več krajev v Elzaško-Lotarinški in z aeroplani preleteli čez nevtralnno Holandsko in Belgijo na Nemško ter metali bombe, ki pa niso napravile škode. S tem je bila otvorjena vojna med Nemčijo in Francijo. Nemčija prodira z vojsko v južno Alzacijo, kjer okrožuje Francoze. Ruske čete so začele že pred odgovorom na ultimatum vojno, nakar je Nemčija zvečer napovedala vojno.

Italija je proglasila svojo nevtraliteto.

2. avgusta: Turčija in Švica sta mobilizirali, Bolgarija in Norveška sta izjavili, da ostaneta nevtralni. Nemške čete zasedejo Luksemburško za prehod v Francijo. Nemška križarka «Augsburg» je bombardirala rusko vzhodno morskno luko Libavo. Angleško brodovje zapre kanal med Angleško in Francosko proti Nemčiji.

Ruske čete prekoračijo mejo, francoski letalci so metali pri Norimberku bombe.

Francoska ne odgovori na nemški ultimatum.

3. avgusta: Nemci so zavzeli Kališ in Čenstohov na Ruskem Poljskem. Belgiji, ki je po mednarodnem pravu nevtralna, je Nemčija stavila ultimatum, da dovoli nemškim četam prehod na Francosko. Belgija je zahtevo zavrnila in odredila mobilizacijo.

4. avgusta so nemške čete vzele Rusom kraj Kibarty ob strategično važni železnici, ki vodi v Kovno. Rusi se na celi črti umikajo. Nemška armada prodira dalje v smeri Lodz, Varšava, Krakov.

Anglija je radi ultimata Belgiji 4. avgusta Nemčiji napovedala vojno.

Dne 4. avgusta so naše ladje začele obstreljevati Beograd; v boj je posegla tudi naša artilerija na kopnem. Sovražne utrdbe in čete so trpele veliko škodo in srbski topovi so kmalu utihnili. Pokazalo se je, da so Srbi v Beogradu in bližnji okolici postavili brzostrelne baterije. Šest njihovih granat je zadelo naš monitor «Körös», a niso napravili nobene škode.

5. avgusta so nemške bojne ladje obstreljevale francoske luke v Algiru. — Črna gora je 5. t. m. napovedala Avstro-Ogrski vojno, obenem pa onemogočila, da bi naš cetinjski poslanik to pravočasno sporočil svoji vladi na Dunaj. Zato se je izvedelo za napoved šele 7. t. m. Istega dne so Črnogorci s 4000 možmi hoteli udreti čez mejo vzhodno od Trebinja, a so bili z velikimi izgubami vrženi nazaj.

6. avgusta je Avstro-Ogrska napovedala vojno Rusiji. Še istega dne so naše čete udrle čez mejo na Rusko, zasedle Novi Brestov ob Visli in prišle v stik z nemškimi četami. Rusi so se že prej umaknili v notranjost in za seboj razstrelili več železniških mostov.

Dne 6. avgusta je tudi Srbija napovedala Nemčiji vojno, pač samo zato, da se reši nemškega poslanika in nemških državljanov.

8. avgusta so Črnogorci začeli obstreljevati Kotor, ne da bi napravili kako škodo.

9. avgusta je avstrijska bojna ladja «Szigetvar» z granatami porušila črnogorsko brezžično brzajavno postajo v Baru.

10. avgusta je avstroogrška mornarica naznanila in odredila blokado črnogorskega obrežja.

11. avgusta je Črna gora napovedala vojno tudi Nemčiji ter je nemški poslanik Eckart takoj zapustil Cetinje.

Na avstrijsko-srbskem bojišču ni posebnega novega. Pri Beogradu se nadaljujejo mali boji. Na mejni črti Vardište-Rudo so Srbi poizkusili udreti v Bosno, a so bili takoj odbiti.

Avstrijsko-rusko bojišče se vedno bolj širi, ker naše čete nevdrženo prodirajo naprej ter so dospele že 60 km daleč v notranjost, to je do Jdrzejeva ob želez. progji Dunaj-Varšava. Pri Novoselici na gališkobukovinski meji so naše čete najprej na hraber način zavzele višino Mohile, ki obvladuje prehod. Severo-zah. od Krakova, kjer so naše čete prekoračile rusko mejo, so naši vojaki zasedli mesti Olkuzs in Wolbrom, se obrnili proti zapadu in se blizo Čenstohova združili z nemškimi četami. Na meji srednje Galicije v smeri Olkuzs—Nowe Przesko je bilo nekaj spopadov s kozaki, ki so skušali udreti čez mejo, a so bili povsod zmagovito vrženi nazaj.

Varšavo so Rusi zapustili in postavili poljsko narodno vlado. S tem pa Poljakov niso pridobili na svojo

stran, marveč Poljaki povsod z veseljem sprejemajo avstrijske in nemške čete kot osvoboditelje izpod ruske knute.

Nemško-francosko bojišče. 7. avgusta je došlo uradno poročilo, da je padla znamenita belgijska trdnjava Lüttich (francosko Liège) v nemške roke. Izgube so bile na obeh straneh velike. Nemci napadajo sedaj drugo belgijsko trdnjavo Namur, katere padca je vsak hip pričakovati.

Od Belforta v Zgornjo Alzacijo prodirajoče francoske čete — tri divizije — so Nemci 10. avgusta pri Mühlhausnu potokli. Istotako so Nemci vrgli Francoze iz Lotaringije nazaj čez mejo in zasedli francosko mesto Luneville. Danes ni nobenega francoskega vojaka več na nemških tleh.

Na nemško-ruskem bojišču so Nemci na celi črti zmagovalci. Svoje ozemlje so popolnoma očistili ruskih čet in ponosne kozaške napade zmagovito odbili. Na Ruskem Poljskem pa v stiku z našo armado prodirajo nevzdrženo naprej.

Rusi so 9. in 10. avgusta razrušili pristaniške zgradbe svoje luke Hangös v Finskem zalivu in vhod zaprli s potopljenimi ladjami in minami.

Angleži so zasedli glavno mesto nemške kolonije v zapadni Afriki, Togolomu, in luko Dares — Salam v nemški Vzhodni Afriki, kjer so razstrelili tudi brezžično brzojavno postajo.

Zaprli so tudi Gibraltarsko ožino.

Med Francijo in Avstro-Ogrsko so se 11. avgusta pretrgale diplomatske zveze. Naš pariški in francoski dunajski poslanik sta zapustila svoji mesti.

Italija vztraja na svojem stališču popolne nevtralnosti.

Srbija je razveljavila vse z Avstro-Ogrsko sklenjene pogodbe in konvencije.

Vojni dogodki.

Zmaga naših čet ob Drini med Lješnico in Ločnico. — Črnogorski vpadi zavrtni. — Prodiranje na severu.

Naše čete so vrgle dne 14. avgusta po hudih bojih sovražnika iz njegovih že dolgo utrjenih in močno zasadenih pozicij na vzhodnem bregu Drine v bližini Ločnice in Lješnice. Tu, kakor pri Šabcu so zavrtni naši dne 14. avgusta popoldne in v noči na 15. avgust številne z veliko hrabrostjo izvršene protinapade Srbov. Danes so nadaljevale naše čete prodiranje. Naši so vzeli sovražniku eno zastavo, dva topa in dve strojni puški. Sovražnikove izgube so težke, tudi naše izgube niso majhne. Podrobnosti še ni.

Črnogorske čete, ki so skušale vdreti v naše ozemlje, so bile povsod zavrtnjene.

Na severu prodirajo naše čete naprej zahodno od Visle in tudi vzhodno od te reke že prodiramo.

Boji ob Drini so se končali z odločilno zmago naših čet nad močnimi sovražnimi močmi, ki so se morale umakniti proti Valjevu. Mnogo srbskih vojakov je bilo ujetih in mnogo vojnega materiala zaplenjena. Naši zasledujejo sovražnika na celi črti. Naši vojaki so se borili z občudovanja vredno hrabrostjo proti enako močnemu sovražniku v močnih pozicijah. Posebno je treba omeniti varaždinski pešpolk št. 16., čigar častniki in vojaki so pod sila težavnimi okol-

nostmi z davno preizkušeno hrabrostjo cesarju vedno zvestih Hrvatov izvojevali v naskoku zmago. Podrobna poročila o poteku bojev in o zaplenjenih trofejah bodo sledila.

Ranjenci iz bojev pri Šabcu.

Dne 18. avgusta zjutraj je dospelo v Budimpešto na vzhodni kolodvor s poštnim vlakom iz Zemuna 180 vojakov, ki so bili v boju pri Šabcu ranjeni. Na kolodvoru so jih pričakovale misije Rdečega križa in in prostovoljne rešilne družbe ter jih prepeljale v bolnice. Ranjenci so prav dobre volje in pripovedujejo o junaštvih vseh naših čet, ki so se udeležile bojev pri Šabcu.

Ranjeni vojak o bojih pri Šabcu.

Ogrski korespondenčni urad javlja: Eden izmed lahko ranjenih vojakov, ki so ga prepeljali v Pešto, pripoveduje o boju pri Šabcu tele podrobnosti:

Rano zjutraj dne 12. t. m. je dobil naš polk ukaz, naj prekorači Savo. Po oddelkih smo stopili v čolne. Sredi reke je jela na nas padati toča krogel. Srbi so tako slabo streljali, da sta bila na naši strani samo dva vojaka lahko ranjena.

Na srbskem obrežju smo jeli ležé streljati, narkar smo Srbe z bajoneti vrgli iz njihovih pozicij. V tem boju mož proti možu sem bil tudi jaz ranjen. Ko je ves naš polk prekoračil reko in zavzel višine, so pionirji napravili most. Na to je prešel reko še drugi polk, za njim tretji, nazadnje pa artilerija in konjenica. Na kraju, kjer so mi povezali rano, sem slišal, da je bil Šabac zavzet. Naše vojaštvo tam doli je prav dobre volje. Kar je nas ranjenih, kar kopravimo po novih bojih in jedva čakamo na trenotek, ko se bomo lahko povrnili v bojno vrsto. Ko smo ranjenci prispeli v Pešto, je nas na kolodvoru množica navdušeno akklamirala. Tudi pred Dolingerjevo kliniko je občinstvo viharno pozdravljalo ranjence, ki so razen dveh še vsi lahko hodili.

S črnogorskega bojišča.

Na južnem bojišču so kazali Črnogorci veliko podjetnost za napade na našo mejo. Dne 8. avgusta je oddelek, obstoječ iz 4000 mož, naskočil naše obmejne straže, zapadno od trdnjave Trebinje. Mi smo izgubili enega častnika in 21 mož, dočim je 200 Črnogorcev pokrivalo bojišče. Razen tega smo opazili, da so Črnogorci vlekli s seboj številne težko ranjene.

Dne 9. avgusta zjutraj je neka druga črnogorska kolona poskusila napasti naše predstraže pri Gadu poleg Totovača. Čuječa posadka pa je pravočasno odkrila nakano in junaško odbila napad.

Naša križarka «Szigetvar» se je pojavila pred Barom ter z granatnim ognjem popolnoma uničila tamkajšnje črnogorsko brezžično postajo.

Z južnega bojišča je došla vest, da so Črnogorci jeli dne 8. avgusta ob 3. uri 40 minut popoldne ob streljevati okolico Tiota (Teodo) v Boki kotorski. Mi smo streljali nazaj. Črnogorci so ogenj ustavili ob 6. uri zvečer. Njihova kanonada je bila docela brezuspešna. Naše čete niso imele nobene izgube, takisto tudi na naših pozicijah ni opaziti niti najmanjše poškode.

Nemška zmaga nad ruskimi četami.

Generalno poveljništvo I. armadnega kora poroča: 17. avgusta se je vršil pri Stallubönu boj, v katerem so se bojevali oddelki I. armadnega kora z brezprimerno hrabrostjo, tako da so izvojevali zmago. Več nego tritisoč ujetnikov in šest strojnih pušk je prišlo v naše roke. Mnogo nadaljnjih ruskih strojnih pušk, ki jih nismo mogli voziti s seboj, smo napravili nerabne.

Nemška zmaga nad Francozi.

Nemške varstvene čete so pri Lagarde na Lotrinškem napadle naprej potisnjeno mešano brigado francoskega 15. armadnega zbora. Sovražnik se je moral s težkimi izgubami umakniti v gozd Barroy pri Luneville in je pustil v naših rokah en prapor, dve bateriji, štiri strojne puške in 700 ujetnikov. En francoski general je bil ujet.

Francoski neuspehi.

Nemška konjenica je 19. avgusta potisnila proti jugu z velikimi izgubami 5. francosko konjeniško divizijo pri Pervezu, severno od Namura. Bavarske in badenske čete so porazile 55. pehotno brigado, ki je prodrla do sela 15 km severozapadno od Schlettstadta, ji zadale velike izgube in jo vrgle preko Vogeov.

S severnega bojišča.

Mladi strelci premagali kozake.

«Gazetta narodowa» poroča iz Krakova, da je 800 galiških mladostnih strelcev pod poveljništvom stotnika Francka ponoči napadlo kakih 1000 spečih kozakov pri Mišovu. Boj je trajal več ur in se je končal s popolno zmago mladeničev. Kozaki, ki so imeli kakih 400 mrtvih in ranjenih, so se umaknili. Na naši strani je bilo 140 mrtvih in ranjenih. Mišov je v naših rokah.

Spopadi na rusko-nemški meji. — Avstrijci prodirajo na Rusko. — Ob francosko-nemški meji.

Wolffov urad poroča: Tri ruske konjeniške divizije so prekoračile dne 6. avgusta mejo pri Romcickenu južno od Eidykuhena. Ko pa se je pojavila nemška konjenica, so se ruski konjeniki umaknili. Dela, da se popravijo od Rusov in Poljakov razdejani mostovi, so v polnem teku. Tudi mostovi med Šopinicami in Sosnovicami so deloma že popravljani. Popravljen je tudi železnica iz Aleksandrova v Vlozlo Vick. — Avstrijska konjenica je zasedla Olkuš in Volbrom in je ruskemu obmejnemu oddelku na ruskem Poljskem za petami. Tudi je stopila avstrijska konjenica že v dotik s 6. ruskim armadnim zborom. Nemške mejne obrambne čete v zgornji Alzaciji so bile od sovražnih francoskih čet, ki so prišle iz okolice Belforta, napadene. Nemške čete so ustavile nadaljnje prodiranje francoskih čet. Pri Altkirchu so se francoske čete že zopet obrnile proti Belfortu nazaj.

Uradno poročilo iz Berolina javlja, da je nemška armada zasedla rusko mesto Mlavo. To mesto leži v okraju Plosk in je imelo 1897. leta 11.504 prebivalcev. Mesto, ki stoji ob železnici Marienburg—Mlava in na

progi Mlava—Varšava, je sedež zapovedništva 6. kavalerijske divizije in je v njem 6. polk donskih kozakov v garniziji. V Mlavi sta dve katoliški, dve protestantski, ena ruska in ena židovska cerkev, realka in drugi zavodi.

S severnega bojnega pozorišča poročajo: Naše čete so ob železnici Dunaj—Varšava prodrle 60 km na rusko Poljsko. Kakih 700 ruskih dezerterjev so poslali v Linc, Solnograd in Inomost. Značilno za duh naših čet je vest, da se je neki huzar, ki je bil od Rusov ujet, drugi dan vrnil k svojemu oddelku na nekem kozaškem konju.

Japonska proti Nemčiji.

Wolffov urad javlja, da je vodja berlinskega japonskega poslaništva po naročilu svoje vlade izročil zunanjemu ministrstvu noto, ki zahteva, sklicujoč se na angleško-japonsko zvezo, da se morajo nemške vojne ladje takoj umakniti iz japonskih in kitajskih voda ali pa se morajo razorožiti in dalje, da morajo do 15. septembra biti vsa nemška zakupna ozemlja pri Kiavčavu izročena japonskim oblastvom. Te zahteve morajo biti brezpogojno sprejete do 23. avgusta t. l.

Nagli sod v okrožju III. armadnega zbora.

Dne 9. t. m. je bil proglašen nagli sod v kronovinah Štajersko, Koroško, Kranjsko, Primorsko, pokneženi grofiji Gorica in Gradiška. Nagli sod je bil razglašen z lepaki in je vzbudil največjo pozornost. Razglas slove:

Pristojni poveljnik divizijskega sodišča v Gradcu je z odredbo dne 7. avgusta 1914, predsedstvena številka 8349, v zmislu § 434. postave z dne 5. julija 1912, državnega zakonika št. 131, o vojaškem kazenskem redu za deželno brambo odredil

nagli sod

radi hudodelstva zapeljevanja ali pomoči pri kršitvi zaprisežene vojaške dolžnosti za vojaško teritorialno ozemlje Gradec, namreč kronovine Štajersko, Koroško, Kranjsko, Primorsko s pokneženo grofijo Gorica in Gradiška.

Vsakdo se resno svari izvesti tak zločin, ker bo vsakdo, ki bo od zdaj naprej zakrivil to hudodelstvo, sojen po naglem sodu in bo kaznovan s smrtjo tako, da bo ustreljen.

Po odloku skupnega ministrstva z dne 25. julija 1914, državnega zakonika št. 164, se tiste civilne osebe, ki zagraše označeno kaznivo dejanje proti vojni sili države, podrede vojnemu kazenskemu sodstvu.

Po naglem sodu je kaznovan ne samo vsak vojak, ampak tudi vsak civilist, ki bi nagovarjal vojaka ali pa orožnika k veleizdajstvu, uporu, k dezertaciji ali k drugim takim zločinom. Zgodi se lahko, da pride pred nagli sod tudi vsak, ki bi nagovarjal vojaško stražo k prekršitvi vojaških predpisov in ukazov. Po vojnem pravu je namreč prekršitev še takega majhnega vojaškega predpisa za vojaško stražo vojaški zločin.

Kot osebe, ki stoje v vojaški zapriseženi službi, pa niso mišljeni samo vojaki, ampak tudi vsi delavci in uslužbenci v obratih, ki stoje pod vojaško komando, kakor n. pr. delavci v rudnikih, pekarnah, železnicah, v delavnicah, kjer se izdeluje vojna oprema itd. Kdor nagovarja vojaka k dezertaciji ali mu pri tem pomaga, zapade smrti brez odloga. Zadostovalo bi, ako bi vo-

jaku ali uslužbencu, ki je po prisegi obvezan služiti v vojne namene, preskrbel uniformo ali celo posamezne dele uniforme. Ravno tako zapade naglemu sodu, kdor bi delavcu v vojni službi pomagal pri begu od tega dela in tega kraja. Takih in podobnih slučajev se našteje lahko veliko.

Umljivo je, da bodo oblasti in nagli sod vpoštevale predvsem hudobni namen in pa težke slučaje omenjenih zločinov, ki bi znali v resnici veliko škodo povzročiti. Ali postava se zelo strogo izvaja in tolmači, zato je največja previdnost na mestu.

Proti razsodbi naglega sode ni nobene pritožbe in sodba se takoj izvrši. Kakor rečeno, se nagli sod ne razteza samo na vojake, ampak na vse civiliste. Zato je na mestu največja previdnost v govorjenju in v dejanju, ker se lahko zgodi, da je vsak, ki se pregreši na omenjeni način, če tudi nima hudobnega namena, sojen po naglem sodu in v treh urah ustreljen.

Zakon o vojnih dajatvah.

Zakon o vojnih dajatvah je stopil v veljavo. Ta zakon odreja: Ako se potrebščine armade, orožništva, finančne straže ali državnega gospodarstva ne morejo pravočasno preskrbeti po modalitetah, običajnih v miru, lahko država zahteva vojne dajatve.

Zakonu so podvrženi vsi delazmožni moški do 50 let. Vsi tisti, ki se pritegnejo k vojnim dajatvam, dobe najbrže posebne znake. Najprvo se imajo rekvirirati mlajše osebe in šele, ako ti ne zadostujejo, se naj pritegnejo starejši. Dotičniki se smejo uporabljati **samo za dela**, za katera imajo potrebne duševne in telesne sposobnosti.

Od dlje časa trajajočega službovanja izven svojega bivališča so **oproščeni** kmetje, tovarnarji, obrtniki in tisti, katerih odsotnost bi vsled posebno uvaževanja vrednih rodbinskih razmer **ogrožala** **eksistenco** rodbinskih članov.

Vsi oni, ki se pritegnejo k vojnim dajatvam, se morajo brezpogojno pokoriti ukazom vojaških organov in odgovarjajo radi kršenja svojih službenih dolžnosti vojaški disciplini in vojaškemu sodišču.

Vsak, ki se pritegne k vojnim dajatvam, dobiva primerno plačo, ki jo določa v sporazumu z dotično občino vojaški vodja podjetja, v katerem je dotičnik uslužben. Več kakor 8 kron na dan se ne sme plačevati. Najvišja plača je določena za posamne kategorije, in sicer: za dninarje, voznike, gonjače, spremljevalce živine itd. po 3 krone na dan; za šoferje, mehanike, strojnike, kondukerje, kovače in sanitetne pomožne delavce po 5 kron vsak dan; za bolničarje pa 8 kron vsak dan. Osebe, ki se uporabljajo za dela, ki jih pri vojnih opravljajo častniki ali vojaški uradniki (zdravniki, inženjerji in živinozdravniki) dobivajo kot plačo one prejemke, ki pripadajo gažistom X. činovnega razreda najnižje stopnje.

Potrebni izdatki za potovanje se vsakomur naknadno izplačajo.

Vsakdo, ki so ga pritegnili k vojnim dajatvam, lahko dobiva naturalno oskrbo, in sicer za zajtrk kavo, za kosilo 400 gramov sveže govedine, 70 g sočivja ali suhe močnate jedi, četrt litra vina ali kozarec piva; za večerjo pa 70 g sočivja ali suhe močnate jedi, četrt litra vina ali kozarec piva. Razentega dobi vsakdo še enkrat kavo, in sicer pred kosilom ali popoldne. Za ves dan se dobi 700 g kruha. Ako se daje takšna naturalna oskrba, se od plače odtegne

primeren znesek, in sicer za vso dnevno porcijo 1 K 79 vin., za zajtrk 25 vin., za kosilo 1 K 15 vin., za večerjo 39 vin. Od mesa se lahko porabi polovica opoldne, polovica pa zvečer. Polovica mesne porcije se zaračuni po 30 vin.

Ako kdo med službovanjem oboli, lahko zahteva brezplačen sprejem v kak vojaški sanitetni zavod. Ako ga tu ne sprejmo, mora zanj skrbeti občina.

Ako se kdo med službovanjem pokvari ali umrje, dobi on ali njegovi svojci kot preskrbo to, kar je predpisano za preskrbo invalidnih vojakov in za preskrbo svojcev na bojišču padlih vojakov.

Delavce z najvišjo plačo 3 K na dan je smatrati kot prostake, ostale kot podčastnike, tiste pa, ki opravljajo častniške posle, kot častnike.

Rodbinam onih, ki opravljajo službo na podlagi zakona o vojnih dajatvah, se izplačujejo tisti preskrbovalni prispevki, kakor svojcem mobiliziranih vojakov.

Vojaška oblast lahko po zakonu ne samo pritegne ljudi v službovanje, marveč lahko uporablja v svojo svrhu tudi prometna sredstva in tovarne. Uporabljati sme tudi hiše, da v njih nastanja ljudi ali v njih shranjuje vojni material.

Vojna uprava lahko od vsakogar, ki ima svoje gospodinjstvo, zahteva, da daje naturalno oskrbo onim, ki opravljajo službo v zmislu zakona o vojnih dajatvah. Za to oskrbo se plačujejo gori navedeni zneski.

Vojna uprava plačuje:

Za motorno kolo na dan 4 K; za motorno kolo z vozičkom 5 K; za dvosedežni avtomobil 15 K; za večji avtomobil 20 K; za avtobus 30 K; za tovorni avtomobil 25 do 30 K; za goloba K 1·50; za 1 kg pšenice K —29; za 1 kg rži K —21·5; za 1 kg ječmena K —20; za 1 kg pšenične moke 39 do 43 h; za 1 kg rženega kruha K —40; za 1 kg pšeničnega kruha K —59; za 1 kg riža K —70; za 1 kg zdrobi K —60; za 1 kg fižola K —55; za 1 kg leče K —75; za 1 kg graha K —70; za 1 kg luščenega graha K —80; za 1 kg makaronov K 1·20; za 1 kg krompirja K —13; za 1 kg kislega zelja ali repe K —31; za 1 kg drugega sočivja K —40; za 1 kg kave K 4·50; za 1 kg čaja K 12·50; za 1 kg kakao K 7·50; za 1 kg sladkorja K 1·15; za 1 kg čebule K —24; za 1 kg govedine K 2—; za 1 kg svinjskega mesa K 2·50; za 1 kg teletine K 2·75; za 1 kg svinjske zaseke K 2·60; za 1 kg surovega masla K 4·10; za 1 liter vina K 1·40; za 1 liter piva K —50.

Plače in odškodnine se po možnosti izplačujejo v gotovini. Ako pa bi bilo nemogoče izplačevati v gotovini, se mora vsakdo zadovoljiti s pobotnico. Kdor ne dobi takoj denarja, ali kdor ni zadovoljen s tem, kar je dobil, lahko tekom 6 mesecev prijavi svoje zahteve pri občini. Njegove zahteve preiskuje posebna komisija.

Vsi spisi, ki se nanašajo na vojne dajatve, so kolka prosti.

Kdor se ustavlja dolžnostim, izvirajočim iz tega zakona, se k temu primora z vojaško silo.

Proti pritegnjenju k vojnim dajatvam se lahko vsakdo pritoži na politično oblast kot prvo instanco, potem na deželno predsedstvo ali namestništvo, končno pa na domobransko ministrstvo.

Pritožba nima odločilne moči.

Tedenske novice.

(Vpoklicanje rekrutov, nadomestnih rezervistov in črnovojnikov.) Kakor je izvedel c. kr. korespondenčni urad od zanesljive strani, bodo v 8 do 10 dneh vpoklicani vsi letošnji vojaški novinci (rekrutje) in nadomestni rezervisti, v kolikor se to še ni zgodilo. Nekoliko pozneje pa bodo vpoklicani vsi črnovojniki, ki so služili pri vojaki in dosedaj še niso bili vpoklicani. Ker je končno sedaj žetev skoro pri kraju, bode zopet vpoklicano vse moštvo, ki je dobilo tozadevne dopuste.

(«Rdeči Križ.») Predsedništvo deželnega in gospenjega pomožnega društva «Rdečega Križa» za Kranjsko daje na občno znanje, da je pooblaščen prejemati denarje za «Rdeči Križ» gospod občinski svetnik Ferdinand Staudacher, c. kr. računski oficial, ki uraduje v računskem oddelku c. kr. dež. vlade od 8. do 1 ure popoldne. Imenovanemu naj se vpošljejo vsi računi, zadevajoči «Rdeči Križ».

(Za one, ki se prostovoljno oglašajo za vojaško službo.) Da se zadosti v krogih prebivalstva v naravnost presenetljivem obsegu pojavljajočim se stremljenjem, ki merijo na bojno soudeležbo, je c. kr. ministrstvo za domobranstvo sledeče odredilo: Prostovoljni vstop po § 19:6 bramb. zak., odnosno § 132:4 bramb. predp. I., za dobo vojske se v slučaju izpolnitve postavnih pogojev splošno dovoljuje. Nabor takih prostovoljcev se more izvršiti od vsakega dopolnilnega okrajnega poveljstva brez vstopnega dovoljenja, toda ob vpoštevanju določb § 134:3, zadnji odstavek bramb. predp. I., po katerih se smejo v vojsko sprejeti pri pehoti, pri lovcih, pri topničarskih, pijonirskih in trenskih upravnih in pri vojni mornarici vsi, pri ostalih mobiliziranih četah in zavodih pa le taki prostovoljci, ki so že v dotični vojaški službi bili, ali od katerih je za gotovo pričakovati, da bodo po svojem obrtu ali drugačni spretnosti kmalu uporabni za vojaško službovanje. Ako se prosilci izkažejo v dovršeni naborni dolžnosti, odnosno v dovršeni službeni dolžnosti, se more doprinos vstopnega lista spregledati. Novinci in nadomestni rezervisti nabornega letnika 1914 morejo, v kolikor niso bili že vpoklicani — na lastno prošnjo — dejansko službo pri vseh četah razen pri konjeništvu in jezgarskem topničarstvu takoj nastopiti.

(Učenci obrtnih šol in vojna dela.) Minister za javna dela je izdal na politične deželne oblasti odredbo, v kateri govori o pritegnitvi mladine občekoristnim delom, kjer je to vsled vpoklica delavnih moči potrebno. To velja zlasti za učence državnih obrtnih šol. V prvi vrsti pridejo ti v poštev za poljedelska dela, pa tudi na drugem polju, tako za podrejena dela v tehničnih in obrtnih podjetjih, za pisarniška dela v uradih, za karitativne in humanitarne namene itd. Deželne politične oblasti so dobile naročilo, da stopijo takoj v stik z ravnateljstvi in vodstvi državnih obrtnih šol. Minister opozarja, da so to prostovoljna dela in da morajo imeti učenci dovoljenje staršev, zavodi in učitelji pa morajo dati učencem dober vzgled in se morajo tozadevno obrniti predvsem na organizacije in na krajevna, oziroma občinska predstojništva.

(Izplačila za konje in vozove.) Avstrijsko finančno ministrstvo je naročilo deželnim finančnim oblastim, da takoj pričnejo potom poštne hranilnice izplačevati določene zneske za konje in vozove, ki so se nakupili vsled mobilizacije. Z izplačevanjem se mora pričeti vsaj z 18. avgustom.

(Pomanjkanje drobiža.) Da se trajno prepreči občutno pomanjkanje drobiža, se je avstro-ogrška banka odločila za izdavanje dvokronskega papirja, ki pride v promet še ta teden. Nato izda tudi papir po eno krono. Načrt tega papirja je že dogotovljen in ko ga odobrita generalni svet avstro-ogrške banke in vlada, se bodo papirji takoj in v velikem številu natisnili.

(Ne prodajajte živine za slepo ceno.) Štajerska kmetijska družba objavlja daljši poziv, v katerem opozarja, da brezvestneži zdaj kmečke žene nagovarjajo in jih tudi pregovore, da jim prodajo za slepo ceno živino. Tako postopanje brezvestnih mešetarjev upravičeno najstrožje obsoja in opozarja, da so po vladi določene cene mesu in masti, surovemu maslu in siru kakor tudi krmi. Te cene so popolnoma primerne položaju, ki ga je ustvarila vojska. Mesarji in živinski trgovci zato lahko plačujejo za živino primerno visoko ceno, ki jo pa morejo živinorejci le doseči, če živine ne dajo kar vse na prodaj. Poljedelstvo in ves gospodarski položaj bi bil oškodovan, če bi se živina kar tako prodajala. Posebno za teleta velja to. Prezreti se ne sme, da vojaška uprava poseže lahko tudi po kravah ne glede na to, če so breje ali ne, kar bi strašno našo živinorejo oškodovalo. Ker je letošnja košnja prav dobro izpadla, so štajerski kmetje dobro s krmo preskrbljeni in lahko prehranijo veliko množino živine. Vojaki bodo veliko živine potrebovali in jo bodo tudi dobro plačali, skrbeti se mora zato zelo za dobro pleme. Na Srednjem in Spodnjem Štajerskem naj se vsaj zdaj ne prodajajo teleta (velja tudi za Kranjsko), ker jih v bodoče ne bo mogoče lahko nadomestiti, morebiti tudi z dragim denarjem ne. — Ni potrebno, da se v tako resnih časih jé teletje meso. Nič bi ne škodilo, če se prodaja telet omeji. Naznanijo naj se tudi oblastem vsi tisti, ki so izvabliali kmetom živino. Glavno načelo bodi: Ne prodajte nobene živine, če to ni neobhodno potrebno!

(Delovanje sokolskih in učiteljskih društev ustavljeno.) Poročali smo že, da je politična oblast ustavila delovanje sokolskih društev na Kranjskem. Sedaj pa poročajo razni listi, da je politična oblast ustavila delovanje celjskega Sokola in celjske sokolske župe. V celi Spodnji Štajerski je ustavljeno delovanje sokolskih in učiteljskih društev.

(Izžrebani porotniki za novomeško poroto), ki se prične 31. t. m.: Petsche Ernst, gost. v Kočevju; Kegljevič Janez, pos. Vrhpolje; Pavlin Fr., pos. Polhovca; Bohte Janez, pos. Zastava; Kolenc Jože, trgovec Št. Lovrenc; Miklič Anton, pos. Statenberg; Recelj Janez, gost. Št. Jernej; Lisjak Jože, trgovec Čatež; Röthel Jože, trgovec Kočevje; Mikolič Franc, trgovec Sodražica; Novak Janez, pos. Dol. Radovlje; Tschinkel Matija, veletrž. Kočevje; Gatsch Alojz, trgovec Kostanjevica; Sterbenk Karol, gost. Sodražica; Lapornik Franc, inženir Kočevje; Drobnič Franc, pek Ribnica; Poglajen Ignac, pos. Vel. Rigelj; Butala Jože, pos. Gor. Radence; Štepec Franc, pos. Zubina; Urbanc Anton, gost. Velika Vas; Klinc Anton, trgovec, Gor. Polje; Luscher Andrej, pos. Stalldorf; Mihelčič Alojz, pos. Gor. Lokvica; Miklitsch Jože, pos. Mittergrass; Colarič Martin, pos. Slivlje; Vrhovec Janez, pos. Žužemberk; Peršina Janez, Toplice; Hoge Jožef, pos. Nova Loka; Gorišek Engelbert, pos. Zatična; Pavlin Alojz, pos. Trebnje; Stipanič Jakob, pos. Gradac; Štrumbelj Anton, pos. Gor. Ajdovec; Arko Jožef, klepar Ribnica; Macher Janez, trgovec Kočevje; Koce Janez, trgovec Stari Trg; Rodič Anton, pos. Mokronog. Nadomestni porotniki:

Taborsky Franc, pos. Sela pri Ratežu; Kos Janez, gost. Ločna; Bevc Franc, pos. Št. Peter; Dular Jožef, pos. Vavta Vas; Štangelj Jožef, pos. Gotna Vas; Golob Janez, pos. Srebrniče; Faleskini Rudolf, opekarnar Dol. Straža; Drenik Franc, gost. Prečina; Jakše Janez, gost. Novo mesto.

Razne stvari po svetu.

(Avstrijski eksport v Drač.) V letu 1913. je znašal v Drača skupni blagovni promet 9,985.786 frankov, od katerih odpade 7,942.777 frankov na uvoz in 2,043.009 frankov na izvoz. Iz Avstro-Ogrske se je v Drač uvozilo največ blaga, in sicer za 5,287.699 frankov. Avstrija obvladuje kvantitativno draški uvozni trg ter stoji s svojim uvozom na prvem mestu, na drugem pa Italija z 2,638.505 franki. Zanimivo je dalje, da je bila Turčija do balkanske vojne s svojim uvozom na drugem mestu; po končani vojni pa je turški uvoz padel na peto mesto.

(Roosevelt in zemljepisci.) Nekdanji prezident Združenih držav ameriških, Roosevelt, ki slovi kot vojak in lovec in jezdec, ima sedaj hudo vojsko z — zemljepisci. Na nekem lovskem pojezdu v Braziliji je Roosevelt našel reko, ki teče skozi najgostejše pragozde in ki ni zabeležena na nobenem zemljevidu. Roosevelt je iz tega dejstva sklepal, da je on prvi našel to reko, zlasti ker so mu pritrdili različni učenjaki. Zdaj pa so se našli drugi zemljepisci, ki trde, da je ta reka že 120 let znana in da samo zato ni na nobenem zemljevidu, ker je preneznatna. Zaradi tega se je vnel boj, in sicer tak boj, da se je zanj porabilo že več črnila, kakor je v tisti reki vode. Reči se pa mora, da igrajo učenjaki pri tem boju jako smešno ulogo.

(Počitnice v nevjorški ječi.) Zdaj enkrat je zavladala v „slavni“ kaznilnici Sing Sing v New Yorku velika radost. Oskrbnik te kaznilnice Mac Cornick je človekoljub in da bi to posvedočil, je sklenil, da naj imajo kaznjenci vsako soboto popoldne pet ur „dopusta“, to se pravi, pet ur bi se smeli brez nadzorstva in kakor bi jih veselilo sprehajati in prekucevati po velikem vrtu, telovaditi in žogo brcati in kar bi sploh hoteli. Ta poskus se je dobro obnesel. Kaznjenci so bili kar vsi premenjeni in poživljeni, saj nekateri že celih deset let niso z nikomur govorili. Prepevaje so se vrnili v svoje ječe. Oskrbnik sodi, da bo ta uredba pomagala oblažiti tisto besno srditost, ki prevzame kaznjence in ki dobi časih izraza v krvavih revoltah.

(Grozno maščevanje.) Strašen čin je izvršil pretekli teden italijanski vinotržec Avenuto Timore v Reggio. Nekega dne je našel na cesti blizu občine manjšo vsoto denarja ter obdržal denar zase. Njegova poštena žena mu je to očitala in nekega dne mu je zagrorozila, da ga ovadi orožnikom. Timore ji je zvečer namešal v jed uspavalni prašek. Ko je zaspala, jo je odnesel na bližnjo železniško progo ter jo privezal k tračnicam. Tedaj pa se je nesrečnica zbudila. Ko je videla, kaj je njen mož z njo storil, je začela na ves glas upiti ter klicati na pomoč. K sreči jo je slišal pastir Gaderu, ki ji je prišel na pomoč ter prerezal vrvi. Timore je medtem vse doma prevrnil, najbrže je hotel fingirati roparski vlom. Že pred polnočjo so ga prijeli. In ko je videl, da njegova žena še živi, je vse priznal.

(Organizirani berači.) Znana stvar je, da se dobe v svetovnih mestih tudi bogati berači, kakor je tudi znano, da se berači tudi organizirajo, da bi svoj

„poklic“ uspešneje izvrševali. Tako je zdaj razkrila italijanska „Tribuna“, da imajo tudi berači v Rimu svojo organizacijo. Pri cerkvi sv. Petra v Rimu, kamor pride vsak dan na stotine bogatih tujcev, je vedno samo pet do osem beračev. Ti so pooblaščenci beraške zadruga, najbolj spretni in najbolj izvežbani med vsemi. Ti morajo drug drugega nadzorovati, morajo dve tretjini priberačenega denarja oddati zadrugi, eno tretjino pa si po enakih delih med seboj razdele. „Zasluzki“ teh beračev so tako veliki, da se navadno že po kratkih letih lahko umaknejo v zasebno življenje. Rimska policija trpi to početje, aretira pa vsakega drugega berača, ki bi se prikazal pri cerkvi sv. Petra.

(Koliko bi veljala evropejska vojna? — Vsak dan 250 milijonov. Profesor dr. Charles Richet, znani mirovni prijatelj in nositelj Noblove nagrade, je napravil, kakor poroča korespondenca „Armada in politika“ iz vojaških krogov, sluteč, da bo srbsko vprašanje dalo povod zapletljajem med trozvezo in tripelentento, zelo zanimiv račun, koliko bi namreč veljala evropejska vojska. Ako baklja svetovne vojske vname Evropo, tedaj moramo računati, da v mednarodno vojno zapletene velesile lahko mobilizirajo nič manj kakor 20 milijonov vojakov, od katerih postavijo najmanj 10 milijonov na bojišče. Te velikanske čete zahtevajo z ozirom na transport, oboroževanje, municijo in preživljanje kakor tudi v ožgled razdejanju mest in vasi dnevne izdatke, pred katerih številkami se človeku vrti v glavi. Profesor Richet je je prišel na 216½ milijonov kron dnevnih izdatkov, katere dobiva iz naslednjega: Preživljanje čet (s pripombo, da se življenske cene takoj ne zvišajo) 50 milijonov kron, preživljanje konj 4 milijone kron, plače 17 milijonov kron, izplačilo delavcem v arsenalu in lukah pri 4 kronah na dan 4 milijone kron, mobilizacija 8 milijonov kron, transport življenskih potrebščin in orožja 16 milijonov kron, municija pešcev (10 patronskih kartonov za moža na dan) 16 milijonov kron, municija artilerije (10 strelav za top na dan) 5 milijonov kron, municija brodogone municije (2 strela za top na dan 1½ milijona kron, armadna oprava, razdeljena na 10 dni, 16 milijonov kron, zdravljenje (500.000 ranjenih ali obolelih) 2 milijona kron, voznja brodogona (6 ur voznje na dan) 2 milijona, manjši dohodek davkov (25%) 40 milijonov kron in 35 milijonov kron za pomoč pri obubožanih, rekvizitih, škodi pri mestih, vaseh, mostovih itd. Pri tej sestavi ni vpoštevano morebitno zvišanje cen ob izbruhu sovražnosti. Vzemimo, da se uniči v dobi 30 dni tretjina vojnega materiala v armadi in brodogonu, tedaj zapišemo še 20 do 30 milijonov kron dnevne izgube. Premajhna je bila vsota, ako proračunimo, da znaša izguba na evropejskem ljudskem premoženju na dan mnogo višje kakor 250 milijonov.

(Milijonska tožba proti tvornici topov.) Bivški ogrski poslanec in profesor na budimpeštanski politehnik, Pavel Lazar, je vložil proti družbi Škoda tožbo, v kateri gre za milijone. Profesor Lazar trdi, da je sklenila družba z njim pogodbo, da če se na Ogrskem ustanovi tvornica topov, postane on ravnatelj in se mu zagotovi še primeren postranski zaslužek. Ogrska tvornica topov se je ustanovila, nasproti Lazarju pa družba ni držala, kar je obljubila. Lazar zahteva zdaj 500.000 kron odškodnine, ker ni bil imenovan za ravnatelja, in skozi 30 let vsako leto 25.000 kron.